

OPINIE JURIDICĂ

la proiectul legii pentru modificarea unor acte normative (unele aspecte organizatorice privind comisiile de evaluare externă a judecătorilor și procurorilor)

EXPEDIATĂ PRIN E-MAIL ȘI PUBLICATĂ PE CRJM.ORG

Nr./Data:	14/25 din 20 februarie 2025
Destinatari:	Ministerul Justiției, Direcția elaborare acte normative e-mail: diana.melenciuc@justice.gov.md Pentru informare: e-mail: secretariat@justice.gov.md
Prezentată de:	Centrul de Resurse Juridice din Moldova (www.crjm.org), persoane de contact: Aurelia Palamarciuc, consilieră juridică, e-mail: aurelia.palamarciuc@crjm.org ; Ilie Chirtoacă, Președinte, e-mail: ilie.chirtoaca@crjm.org

Această opinie este prezentată Ministerului Justiției de către Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) în contextul consultărilor publice referitor la [proiectul legii pentru modificarea unor acte normative \(unele aspecte organizatorice privind comisiile de evaluare externă a judecătorilor și procurorilor\)](#). Conform autorilor, acesta a fost elaborat în scopul de executării [Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 16 ianuarie 2025](#), dar și în vederea instituirii unor măsuri pentru accelerarea procesului de evaluare externă a judecătorilor și procurorilor, precum și creării echilibrului între volumul de lucru al membrilor comisiilor de evaluare și cuantumul remunerării acestora.

CRJM salută inițiativa Ministerului Justiției de consolidare a cadrului legislativ care reglementează activitatea comisiilor de evaluare.

Analiza proiectului menționat *supra*, scoate în evidență următoarele intervenții salutare, printre care ajustarea cadrului normativ în corespundere cu Hotărârea Curții Constituționale (Hotărârea CC) nr. 2 din 16 ianuarie 2025.

CRJM propune îmbunătățiri la proiectul de lege privind comisiile de evaluare externă a judecătorilor și procurorilor, incluzând măsuri pentru sancționarea celor care obstrucționează activitatea acestora, ajustarea termenelor și clarificarea criteriilor de desemnare a membrilor supleanți. De asemenea, se sugerează modificări pentru a asigura o reprezentare echilibrată a majorității și opoziției în comisii, precum și introducerea unor reguli mai clare privind audierea candidaților.

Propunerile detaliate precum și argumentarea sunt prezentate în tabelul ce urmează.

Vă rugăm să nu ezitați să ne contactați pentru orice clarificări suplimentare.

Cu deosebit respect,

Ilie Chirtoacă
Președinte

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Nr.	Textul existent în proiectul prezentat spre consultare	Modificări propuse de CRJM (formulările în legătură cu care se propune eliminarea au fost tăiate cu o linie, iar textul care se propune a fi adăugat este subliniat)	Argumente/Comentarii
Art. I. – Legea nr. 65/2023			
1.		<p>Articolul 13, alineat (4)</p> <p>(4) Neprezentarea în termenul stabilit a informațiilor solicitate se sancționează conform prevederilor legislației-articolului 71 din Cod Contravențional</p> <p>Art. II. Codul Contravențional: Articolul XX¹. Împiedicarea activității Comisiilor de Evaluare</p> <p>Împiedicarea activității Comisiilor de Evaluare prin neprezentarea în termenul prevăzut de lege a informațiilor relevante solicitate în procesul de evaluare, ignorarea intenționată și neexecutarea solicitărilor, precum și a obligațiilor asumate în cadrul procedurilor de evaluare, împiedicarea sub orice altă formă a activității acestora.</p>	<p>Se propune aplicarea prevederilor art. 71 din Codul Contravențional pentru sancționarea neprezentării informațiilor solicitate în termenul prevăzut de lege. Aceasta rezultă din provocările cu care s-a confruntat Comisiile de evaluare, descrise în raportul său de activitate prezentat în 2024 care menționează despre provocările procesului de colectare al informațiilor.</p> <p>În mod alternativ, proiectul ar putea fi suplinit cu o modificare a Codului Contravențional care ar reglementa răspunderea pentru împiedicarea activității Comisiilor de Evaluare, pentru a asigura un mecanism eficient de sancționare a instituțiilor sau persoanelor care obstrucționează activitatea Comisiilor de Evaluare. Așadar, se propune fie aplicarea prevederilor existente din art. 71 din Codul Contravențional, fie, după caz, introducerea unui nou articol, similar cu Articolul 71/2 din Codul</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

		<p>Încălcarea acestor prevederi se sancționează astfel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cu amendă de la 80 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei fizice; - Cu amendă de la 120 la 210 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere; - Cu amendă de la 210 la 270 de unități convenționale aplicată persoanei juridice. 	<p>Contravențional, referitor la împiedicarea activității Consiliului pentru Egalitate, însă cu prevederea unor sancțiuni specifice. Mărimea și sancțiunilor poate fi ajustată corespunzător.</p>
2.	<p>Articolul 15. Audierea</p> <p>...</p> <p><i>se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:</i></p> <p>(3¹) La solicitarea motivată a subiectului evaluării, dacă acest lucru este necesar pentru asigurarea ordinii publice, protecția vieții private sau moralității, audierea sau o parte a acesteia poate avea loc în ședință închisă. Comisia de evaluare refuză solicitarea de a desfășura audierea sau o parte a acesteia în ședință închisă doar dacă există motive temeinice pentru aceasta. Refuzul Comisiei de evaluare poate fi contestat, în termen de 5 zile, la Consiliul Superior al Magistraturii, care examinează cu prioritate subiectul la următoarea ședință. Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nu se supune nici unei căi de atac.</p>	<p>Alineat (3¹)</p> <p>... Refuzul <u>motivată al</u> Comisiei de evaluare poate fi contestat, în termen de 5 zile lucrătoare, la Consiliul Superior al Magistraturii, care examinează cu prioritate subiectul la următoarea ședință. Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nu se supune nici unei căi de atac.</p>	<p>Ținând cont de frecvența desfășurării ședințelor Consiliului Superior al Magistraturii, propunem majorarea termenului de contestații până la 5 zile lucrătoare. În același timp, propunem ajustarea alineatului cu sintagma refuzul <u>motivată al</u> Comisiei, din perspectiva recomandării care rezultă din constatările Curții Constituționale din 16 ianuarie 2025, precum și al Opinie ODIHR Nr. JUD-MDA/494/2025 din 11 februarie 2025, (Opinia ODIHR), care se referă la această recomandare: O solicitare a judecătorului de a avea o audiere cu ușile închise ar trebui să fie însoțită de motive temeinice și să fie acceptată pe această bază. În plus, introducerea unei norme specifice care să impună motivarea în scris a deciziilor de respingere a unei astfel de cereri ar contribui la asigurarea securității juridice.”</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Art. II. – Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative

<p>4.</p>	<p>Articolul 6. Componenta comisiilor de evaluare</p> <p><i>la alineatul (1): în dispoziție, cifra „6” se substituie cu cifra „9”; la litera a), cifra „3” se substituie cu cifra „4”; la litera b), cifra „3” se substituie cu cifra „5”;</i></p> <p><i>la alineatul (5) cifra „6” se substituie cu cifra „10”, iar cifra „3” se substituie cu cifra „5”</i></p> <p>(1) Fiecare comisie de evaluare este formată din 9 membri, numiți cu votul a 3/5 din deputații aleși, după cum urmează:</p> <p>a) 4 membri, cetățeni ai Republicii Moldova – la propunerea fracțiunilor parlamentare, cu respectarea reprezentării proporționale a majorității și a opoziției;</p> <p>b) 5 membri – la propunerea partenerilor de dezvoltare.</p> <p>...</p> <p>(5) În scopul desemnării membrilor prevăzuți la alin. (1) lit. b), partenerii de dezvoltare prezintă Parlamentului, printr-o scrisoare comună, o listă din cel mult 10 persoane eligibile pentru fiecare comisie de evaluare. În cadrul Comisiei juridice, numiri și imunități se examinează candidaturile propuse și se aleg 5 persoane care au obținut cel</p>	<p>Propunem renunțarea la această modificare.</p>	<p>Conform art. 6 alin. (1) lit. a), componenta națională a Comisiei de evaluare trebuie să „respecte reprezentarea proporțională a majorității și a opoziției”. Totuși, textul actual nu precizează clar dacă opoziția parlamentară are doar dreptul de a propune un candidat din cei trei sau dacă poate, de asemenea, să se asigure că acest candidat este efectiv ales.</p> <p>Având în vedere că, potrivit reglementărilor noi vor fi desemnați patru membri din rândul membrilor naționali, iar noile ajustări prevăd păstrarea acestui număr, este important de clarificat dacă modificările propuse asigură respectarea principiului reprezentării proporționale între majoritate și opoziție.</p> <p>Considerăm că, în aceste circumstanțe candidaturile pentru funcția națională care se va suplini, numărul de candidaturi propuse atât de opoziție cât și de majoritate să fie egale. Comisia Juridică, numiri și Imunități va selecta și va desfășura concursul conform principiului de reprezentare proporționale a majorității și opoziției.</p>
------------------	--	--	--

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

	<p>mai mare număr de voturi în cadrul ședinței comisiei respective. Acestea sunt prezentate plenului Parlamentului în vederea numirii în calitate de membri ai comisiilor de evaluare. Comisia juridică, numiri și imunități elaborează proiectul hotărârii Parlamentului, însoțit de un raport, care se dezbate în plenul Parlamentului și se adoptă cu votul majorității prevăzute la alin. (1).</p>		<p>În același timp, simpla majorare a numărului de membri al Comisiilor poate să nu soluționeze problema termenului de efectuare al evaluării. Orice suplینire a numărului de membri trebuie să fie proporțională și numărului personalului auxiliar care asistă comisiile.</p>
		<p>Completarea Legii cu articolul 6¹. Desemnarea membrilor supleanți</p> <p>(1) Pentru fiecare comisie de evaluare se vor desemna câte 3 membri supleanți: numiți cu votul a 3/5 din deputații aleși, după cum urmează:</p> <p>a) un membru național – la propunerea fracțiunilor parlamentare, desemnat de majoritatea parlamentară.</p> <p>b) un membru național – la propunerea fracțiunilor parlamentare, desemnat de opoziție.</p> <p>c) un membru internațional – la propunerea partenerilor de dezvoltare.</p> <p>Membrul supleant va ocupa funcția vacantă conform principiului de desemnare inițial, asigurând astfel continuitatea componentei stabilite la începutul mandatului.</p>	<p>CRJM propune completarea Legii 252/2023 cu un articol suplimentar: Articolul 6¹ care va prevedea procedura de selecție și numire a membrilor supleanți, inclusiv în cazul admiterii cererilor de recuzare. Astfel, pentru a asigura principiul reprezentării proporționale a majorității și a opoziției, propunem: de a fi desemnați proporțional membri, după cum au fost numiți inițial (3 membri supleanți: 1 membru din partea majoritară, 1 membru din partea opoziției și 1 membru internațional), iar odată cu intervenirea funcției vacante, membrul supleant corespunzător, își va începe mandatul.</p> <p>De asemenea, pentru deblocarea mecanismului de numire a membrilor supleanți în Parlament, la etapa finală – CRJM propune un mecanism de deblocare, similar mecanismului de numire de către Parlament, a membrilor non-judecători ai Consiliului Superior al Magistraturii.</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

		<p>(2) În scopul numirii membrilor menționați la alin. (1) lit. a), fracțiunile parlamentare prezintă Comisiei juridice, numiri și imunități a Parlamentului informația despre candidații propuși de acestea. Comisia juridică, numiri și imunități examinează candidaturile propuse și aprobă, cu votul majorității membrilor comisiei, rapoarte cu referire la fiecare candidat. Proiectele hotărârilor de Parlament se elaborează de Comisia juridică, numiri și imunități pentru fiecare candidat și se prezintă în plenul Parlamentului pentru a fi dezbătute și adoptate cu majoritatea prevăzută la alin. (1).</p> <p>(3) În scopul desemnării membrilor prevăzuți la alin. (1) lit. b), partenerii de dezvoltare prezintă Parlamentului, printr-o scrisoare comună, o listă din cel mult 6 persoane eligibile pentru fiecare comisie de evaluare. În cadrul Comisiei juridice, numiri și imunități se examinează candidaturile propuse și se aleg 4 persoane care au obținut cel mai mare număr de voturi în cadrul ședinței comisiei respective. Acestea sunt prezentate plenului Parlamentului în vederea numirii în calitate de membri supleanți ai comisiilor de evaluare. Comisia juridică, numiri și imunități elaborează proiectul hotărârii Parlamentului, însoțit de un raport, care se dezbate în</p>	<p>Totodată, analizând componența actuală a membrilor CE (Comisia 2 – 5 bărbați, 1 femeie; Comisia 3 - 3 bărbați și 3 femei), în Opinia ODIHR se menționează că este recomandat să se reflecte în lege faptul că considerațiile de gen ar trebui să fie luate în considerare de-a lungul procesului de nominalizare, selecție și numire, cu scopul de a asigurării parității de gen.</p> <p>În cazul în care se optează pentru o altă abordare (ex: prelungirea mandatelor Comisiei de evaluare), susținem recomandările formulate în Opinia ODIHR. În esență Opinia propune reglementări privind prelungirea mandatelor membrilor Comisiilor, dar și recomandări ce țin de componența comisiilor de evaluare și înlocuirea/suplinirea membrilor, în cazul încetării mandatului.</p> <p>Opinia ODIHR descrie un mecanism alternativ, de prelungire a mandatelor membrilor Comisiilor, prin care exercițiul de evaluare extraordinară poate fi atins, până la final, pentru toți subiecții supuși evaluării externe, conform legislației.</p> <p>Având în vedere durata medie estimată a unui singur proces de evaluare, de peste 100 de zile, este posibil ca acest lucru să se întâmple și în acest caz, ar putea</p>
--	--	---	--

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

		<p>plenul Parlamentului și se adoptă cu votul majorității prevăzute la alin. (1).</p> <p>Fracțiunile parlamentare, partenerii de dezvoltare, Comisia juridică numiri și imunități în procesul de propunere a candidaților la funcția de membru supleant al Comisiilor, vor ține cont de asigurarea experienței în domeniul juridic sau cel puțin deținerea unei calificări juridice. Totodată se va ține cont și de asigurarea unei reprezentări echilibrate de gen.</p> <p>(5) De asemenea, fracțiunile parlamentare și partenerii de dezvoltare au dreptul să consulte reprezentanți ai societății civile activi în domeniul statului de drept și al drepturilor omului cu privire la lista candidaților ce urmează să fie înaintată Comisiei juridice, numiri și imunități.</p> <p>(6) Membrii supleanți (atât cei naționali, cât și membrul internațional) vor fi votați printr-o hotărâre comună a Parlamentului.</p> <p>(7) Dacă din două încercări nu se reușește să numească membrii supleanți, Parlamentul poate numi membrii supleanți prin simpla majoritate.</p>	<p>conduce la necesitatea prelungirii mandatului Comisiilor de Evaluare din motive obiective, de nefinalizarea a procesului de evaluare tuturor subiecților prevăzuți la articolul 3 din Legea 252/2023.</p> <p>Prin urmare, în Opinia ODIHR se menționează despre oportunitatea ca Legea să prevadă explicit condițiile în care o prelungire a mandatelor ar fi posibilă, iar decizia în acest sens să fie adoptată prin o majoritate calificată în Parlament.</p>
5.	<p>Articolul 13. Ședințele comisiilor de evaluare</p> <p><i>Alineatul (2), cifra „4” se substituie cu cifra „5”</i></p>	<p>Ședințele comisiei de evaluare se desfășoară cu participarea a cel puțin 5 membri, <u>care participă ulterior în procesul de audiere.</u></p>	<p>În Opinia ODIHR, menționează că Legea nu precizează clar dacă aceiași membri care analizează informațiile dosarului candidatului (art.13 din Lege) participă și la audiere (art. 16 din Lege) sau dacă pot alterna. Astfel,</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

	(2) Ședințele comisiei de evaluare se desfășoară cu participarea a cel puțin 5 membri.		pentru claritatea legii, considerăm oportun, menționarea acestui aspect, prin integrarea sintagmei, <u>”care participă ulterior în procesul de audiere.”</u> , la articolul 13 din Lege 252/2023.
6.	<p>Articolul 16. Audierea</p> <p><i>alineatul (3) va avea următorul cuprins:</i></p> <p>„(3) Audierea are loc în ședință publică, care se înregistrează prin mijloace audio și video. În caz de necesitate, audierea poate continua într-o ședință suplimentară.”;</p> <p><i>se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:</i></p> <p>„(3¹) La solicitarea motivată a subiectului evaluării, dacă acest lucru este necesar pentru asigurarea ordinii publice, protecția vieții private sau moralității, audierea sau o parte a acesteia poate avea loc în ședință închisă. Comisia de evaluare refuză solicitarea de a desfășura audierea sau o parte a acesteia în ședință închisă doar dacă există motive temeinice pentru aceasta. Refuzul comisiei respective poate fi contestat, în termen de 5 zile, la Consiliul Superior al Magistraturii sau, după caz, la Consiliul Superior al Procurorilor, care examinează cu prioritate</p>	<p>Articolul 16, alineatul (3¹)</p> <p>...Refuzul <u>motivată</u> al comisiei respective poate fi contestat, în termen de 5 zile, la Consiliul Superior al Magistraturii sau, după caz, la Consiliul Superior al Procurorilor, care examinează cu prioritate subiectul la următoarea ședință. Hotărârea consiliului respectiv nu se supune nici unei căi de atac.”</p>	Similar explicațiilor de la pct. 2 din tabel.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

	subiectul la următoarea ședință. Hotărârea consiliului respectiv nu se supune nici unei căi de atac.”		
		Articolul 14, alineat (4) (4) Neprezentarea în termenul stabilit a informațiilor solicitate se sancționează potrivit legii. Articolului 71 Cod Contravențional.	Similar explicațiilor de la pct. 1 din tabel.

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA